

# A közelmúlt eseményei

Szerző Administrator  
2020. december 02.  
Utolsó frissítés 2020. december 02.

...libikókaként elmaradtak, vagy online-osodtak a koncertek... kisadózóként kétszeresen kiléptem a "katából",... viszont megnyílt és folyamatosan bővül saját youtube csatornám (official): felkerült egy tucat albumom pl.: a szlovák-magyar népdalparhuzamos Vox Humana, az Alleluja, az Ajándék stb. Énekeltem Pirk János életmű kiállításán Szentendrén, koncerteztem Államalapító Szent István ünnepén Nyírbátorban, hallgatható-nézhető a Teremtés dicsérete a Héttorony Fesztiválon (<https://www.youtube.com/watch?v=ruVxi55SWAA>), (és néhány perccig énekelek a gálaműsorban is), volt Ars Sacra (Budapesten Kudlik Julival és egyedül Esztergomban), énekelhettem a darnói refomátusoknak Halottak napján, ugyancsak Mindenszentek és Halottak napján voltam a tévében - (részlet <https://mediaklikk.hu/csaladbarat-extravideok/video/2020/11/02/bucsuzo-nepdalok-szvorak-katalintol>, online valósult meg a Nemzeti Bélyegmúzeum "Darabokra szaggattatol..." Trianon 100 - Összetartozás 1100 című kiállítás, melyen közreműködtem: Benedekffy Katalinnal és Török Tillával. Megismételték összetartó gondolataimat: <https://www.youtube.com/watch?v=7x51DECr09g&feature=youtu.be>, adventi online lesznek még a Duna Palotában és a visegrádi templomban.

Megjelent egy tucat interjú, írás, pl: "Negyven éve szállt fel Farkas Bertalan az úrbe", "Akinék a kezében még az ecset is táncra perdült" (Emléksorok a száz éve született Karsai Zsigmondról), a Kiss Ferenc készítette interjú: "Minden művészet egy varázslat", laudáltam Herczku Ágit, egy remek interjú "Minden énekem hálaének címmel", a lényegét tapintó "Szakadt lelkek foltozója."

Minden énekem hálaének

„Sok mindent elvehetnek tőlünk életünk során, de amit másoknak adunk őszintén és szeretetből, az örökre megmarad.” -vallja Szvorák Katalin. A Kossuth- és Liszt Ferenc-díjasnépdalénekesessel, családi örökségről, a teremtett világ csodáiról, művészi hitvallásáról, szolgálatról, a nehézségek értelméről és a megtalált békéről beszélgettünk Pilisszentlászlói otthonában.

Katalin mindig vidám és derűs természetű, igazi napsugár lélek. Honnan ered ez az örök optimizmus?

Nálam ez zsigeri alapon működik, már egészen a kezdetektől. A boldogságot a génjeinkben hordozzuk, s ezt az általam nagyra becsült professzorasszony, DrBagdy Emőke is megerősítette. Hálás vagyok a Teremtőnek, hogy megszülehettem erre a világra. Kevesen tudják, hogy édesanyám a farsangi bál tomboláján bölcst nyert, utána áldott állapotba került velem. Nem véletlen az sem, hogy a Katalin nevet kaptam. Nagy példaképeim, Alexandriai Szent Katalin és Sienai Szent Katalin, kiknek kolostorát fel is kerestem. Lelkületük és tetteik életre szóló útmutatások előttem és ezek a személyek megerősítettek a hitemben is.

Ehhez az érzékeny lelkivilághoz a Pincen töltött gyermekévek is hozzájárultak?

Igen, nagyon is. Többgenerációs családban nőttem fel. Egy háromszáz lelkes kis faluban éltünk az Ipoly mentén, ahol mindenki tudta a helyét és a szerepét. Gyermekként ezt láttuk, ebbe nőtünk bele. Nagypám hajnali 4-kor kelt, hogy megettesse az állatokat. Utána kiment a földre dolgozni. Délben pihent. Mindennek meg volt az ideje, s az emberek meg is tartották ezt. Tekintetünk felfelé nézett, hiszen ki voltunk szolgáltató az időjárásnak. A Jóistenben bízunk, hogy lesz-e termés. A természet szeretete egyébként is az életünk részét képezte. A kertünk végében volt egy Árpád-kori templom rom, itt nézegettük a gólyákat, miközben a békák brekegése hallatszott. Azért is volt mindez idilli, mert hagytak szabadon élni. A jó példák elegendőnek bizonyultak. Nem kellett külön elmondani, hogy ebben vagy abban segítsünk. Két öcsém fogtuk a kiskapánkat is beálltunk mi is dolgozni....A másik fontos tapasztalat gyermekkoromból, az ünnepnapok tisztelete. Vasárnap nagypám a legszebb vasalt ingjét vette fel a templomba. A szentmiséken gyönyörűen szólt az ének. Érezni lehetett, hogy az valóban az egekig hatol. Ez a csodálatos gyermekkor meghatározta az egész későbbi életemet.

A zene világa is ilyen korán megérintette?

Háromévesen a pinci kultúrházunk színpadán szerepeltem először. Kislányként, félszeg voltam és érzékeny. Zavart az emberek tekintete. Bár tudtam, hogy ez fontos, még nagyon korainak bizonyult. Az éneklés intim dolog, hiszen az érzelmekről szól. Úgy éreztem ez nem tartozik másra. Nagyon sok időbe telt, míg a színpadi gátlásaimat leküzdöttem. Mindezek ellenére, mégiscsak úgy rendezte az utamat a Teremtő, hogy az éneklés legyen a hivatásom.

Milyen adottságra van szükség ahhoz, hogy az ember egész életében az énekművészi pályán maradjon?

A jó hang önmagában nem elég. Kell, hogy legyen szív és lélek. Ezt vagy kapja az ember vagy nem. Minden a Jóisten kegyelme és ajándéka, amit miután felismer az ember, tudja, hogy közvetítőként van jelen ég és föld között. Az éneklés ezért is szolgálat a számomra. Úgy érzem, így tudom a leginkább meghálálni mindazt, amit kaptam. Az éneklés által én magam is töltődöm és az egyik legnagyobb örömforrásom. Apandémiásbezártságban, nagyon hiányzott az emberek közelsége. Hiszen értük vagyunk. Közönség nélkül egy előadás vagy koncert, értelmét veszti. Ebben a koronavírusos időszakban, mi előadó-művészek, olyan helyzetet kerültünk szembe, mint még soha. Maradt az online tér, s nekem is az éneklés otthoni bejelentkezésekre korlátozódott. Ennek ellenére nagy áldásként éltem meg, hogy mindezt legalább a kertemből, madárcsicsergés közepette tehettem. Most még inkább megtapasztaltam, hogy kint a természetben, ilyenkor velem, velünk van az egész teremtett világ is. Ebbena hullámvölgyben a természetrendezettsége adta meg a választ, hogy nem kell aggódni. Ha a növény és állatvilág képes a megújulásra, akkor nekünk, embereknek is újra lehet kezdeni.

Említette a közelmúlt nehézségeit. Élete során, a kálváriákon hogyan jutott túl?

Ha hiszünk önmagunkban és a teremtő erőben, akkor minden válságon és betegségen felül tudunk kerekedni. Még ha olykor rettentő fájó is mindez, úgy vélem szükség van ezekre a kisebb-nagyobb figyelmeztetésekre. Az idő múlásával megtanultam, hogy az ember életútjához nem csak a vidám, pozitív szakaszok tartoznak, hanem a mélypontok is részei. Ezek a tapasztalatok és történések, mind-mind edzenek minket és végső soron a javunkat szolgálják. Sok évvel ezelőtt egy nagyon súlyos rákbetegségből gyógyultam meg. Akkor átértékeltem az életemet. Ma már tudom, hogy mi, miért történt és ezek szerint a Jóistennek még terve volt velem...

Mikor ismerte fel, hogy a népzene lesz az élete fő hivatása?

Sok zenei stílust kipróbáltam ifjúságom hajnalán. Népzenei szárnypróbálgatásaim mellett, tizenhat évesen a Szabadság szerelem c. operettben énekelhettem Judit főszerepét. De előszeretettel adtam elő Kovács Kati számokat is a Táncdalfesztiválokon. Aztán megéreztem, hogy a népdalannyira mélyről jön és rólunk szól, hogy semmi mással nem lehet felcserélni. A népdalokban önmagamra találtam. A lelkem mélyén egy visszafogott, érzékeny ember vagyok. Talán ezért is szólítanak meg a drámai hangvételű dalok. Ha jobban megnézzük, a legtöbb dal szomorú. A régi időkben is ezzel nyugtatta az ember a lelkét. Imádkozott és énekelt. Ez a kettő, ami vigaszt hozott. A dal gyerekkortól, egészen a haláláig végigkísérte az életet.

A halál kérdéséhez miként viszonyul?

Gyerekkoromban, vidéken, a halál teljesen természetes volt. Emlékszem, mikor négyéves koromban édesanyám keresztanyját temették. A nyitott koporsó képe mélyen belém ivódott, de nem valami rossz élményként. Inkább úgy vittem ezt magammal, hogy aki megszületik erre a világra, az egyszer el is megy majd. Erre tanítom az unokáimat is. Különben is, úgy tudjuk a halottainkat élővé tenni a fiatal generáció számára, hogy mesélünk róluk. Ha gondolati és lelki síkon is velünk vannak, már pedig hitünk szerint ez így van, akkor ők most is élnek.

Ebből hitből adódik az is, hogy a cselekedeteinknek súlya van itt a földi létünkben is...

Igen, a haláltudat az itteni életünket is más perspektívába helyezi. Nem mindegy, hogy mit közvetítünk a környezetünknek. Rövid ez az élet arra, hogy rossz dolgokra fordítsuk az időnket. Egy mosollyal annyi mindent ellehet érni. Teréz anya azt mondja: „Ha mindenki tisztára seperné a maga portáját, az egész világ tiszta lenne.” Ha az ember önmagával békében van, az a környezetére is hatással lesz.

Hogyan lehet ezt a lelki békét egyensúlyban tartani?

Az éneklésen túl, imával, csendességgel és a természet közelségével. A csend olykor súlyos is tud lenni, de csak ezen keresztül lehet az utat megnyitni felfelé. Ma már tudom, a rákbetegségem sem történt véletlenül. Arra tanított, hogy szeressem és fogadjam el önmagam ésne akarjak másoknak megfelelni. Sokáig küzdöttem a színpadon a saját gatlásaimmal. Ez az érzés akkor oldódott fel bennem, mikor megértettem, hogy nem én vagyok a lényeg, hanem amit közvetítek. A tiszta forrásnak, őseink bölcséletének a csatornája vagyok, a dalainkon keresztül.

Tizenöt éven keresztül tanított a szentendrei Vujicsics Tihamér Zeneiskolában. Mi volt a legfontosabb útravaló, amit a tanítványainak továbbadt?

Mindig azt mondtam nekik: Önmagad hangját találd meg. Végül két tehetséges egykori tanítványomnak, Tímár Sárinak és Sasvári Borinak adtam át a stafétát. A gyerekekkel mindvégig személyes kapcsolatot őriztünk és ez nekem is rengeteg pozitív energiát adott. Az éneklésen túl, próbáltam őket életvezetési tanácsokkal is ellátni. Úgy kezdtük az órát, hogy megkérdeztem, kivel, mi történt a nap során. Ők meg csak mondták... Kimondva, kimondatlanul, minden ember a szeretetre és az odafigyelésre vágyik. Sok mindent elvehetnek tőlünk életünk során, de amit másoknak adunk őszintén és szeretetből, az örökre megmarad.

Szavaiból úgy érzem, a béke különösen is fontos helyet foglal el a lelkében.

Igen, nagyon fontos. Azon munkálkodom a megbékélés jegyében, hogy a szomszédos népek és a népek barátsága, mélyüljön a kultúrán és a népdalokon keresztül. Lelkünk titkai leginkább az éneklés által mutatkoznak meg. Egy nép mentalitása is az énekein keresztül nyilvánul meg. A születésben, a halálban, a jeles ünnepeinkben menthetetlenül egyek vagyunk. Ez köt össze bennünket és pontosan ez a művészet célja, hogy jobba és nemesebbé tegye a világot és az emberek lelkét.

A népek sokszínűségét alkalma nyílt az utazásai során is felfedezni?

Igen, férjemmel, nagy utazók vagyunk. Más kultúrákkal megismerkedni nemcsak élmény, de tanulság is. Évekkel ezelőtt, betekintést nyerhettünk a Karib-tenger világába. Eljutottunk a Dominikai Községbe, az indiánok közé. Megdöbbenett a felismerés, hogy az ott élők mennyire együtt élnek a természettel és valóban mindent tudnak róla. Vezetőnk, aki egyébként biológus, pontosan tudta, hogy melyik növény, mire való. Ilyen romlatlan világba érkezni és ilyen emberekkel találkozni, óriási ajándék. Legutóbbi utunk, még a vírusjárvány előtt történt, akkor Kenyába utaztunk. A mély szegénység ellenére ekkora hitet még sehol máshol nem tapasztaltam. Arról nem is beszélve, hogy a természeti népeknek minden megnyilvánulása őszinte. Afrika kapcsán, nagy példaképem a félévnyi missziós szolgálat után Nigériából hazatérő, Fodor Réka doktornő. Sok ilyen missziós lelkületű emberre lenne szükség!

Beszélggettünk hitről, hivatásról, mélypontokról és repülésekről, s mindezt tettük egy gyönyörű idilli környezetben, az otthonában.

Életére tekintve, meg van elégedve a sorsával?

Teljes és boldog az életem. Visszatekintve is, minden úgy volt jó, ahogy történt. Mára megtaláltam a békémet. Mindig is a család volt a legfontosabb. Ez most sincs másképp. Férjemmel, negyvenkét éve vagyunk együtt. Két gyermekem megtalálta a helyét a világban. Lányomnál várjuk a negyedik unokát. Bízom abban, hogy a Jóisten ad még olyan feladatokat, amelyekben megmutathatom az Ő gyönyörűségét. Végül is minden éneke háláéneke. Ezzel a lelkiütemmel szeretném továbbra is szolgálni az embertársaimat és mindenkit, akivel még találkoznom kell.

Lonkay Márta

Akinek a kezében még az ecset is táncra perdült

(Emléksorok a száz éve született Karsai Zsigmondról)

Kevés olyan derűlátó és pozitív kisugárzású emberrel találkoztam eddigi életem során, mint Karsai Zsiga bácsival. Az egész ember csupa mosoly, életöröm volt. Minden sejtje muzsikált, zenélt, még a kezében az ecset is táncra perdült, ha éppen festéshez volt kedve. Teljes harmóniában volt önmagával, a természettel, a környezetével, legalábbis ez tükröződött mély, meleg tekintetében, huncut mosolyában

Boldog vagyok, hogy kiállításain alkalmam volt dalolással megköszönni mindazt a szépet, jót, amit megörökített vásznain. Jó időben élt, hiszen a tánc ház mozgalom felerősödésével az Ő személye is fontossá vált. Rengeteg szellemi értékkel gazdagodtunk általa. Lőrincrévi tánc lépéseivel az utókor fiataljainak elsődleges etalonja lett. A lélek hangja is megszólalt énekei keresztül. Jellegzetes hangszíne örök emlékként él bennünk és az életszeretet, életigenlés, mely sugárzott belőle. Sokoldalú tehetség volt: amihez nyúlt, az széppé, nemessé formálódott általa.

Sokszor gondolkodom Rá szeretettel, hiszen kihálófélben van a "karsaizsigás" humanista ember típus. Születésének 100. évfordulóján kívánom, hogy sok fiatal példaképévé váljon, s az égi mezőkről sugározza nekünk a lelki békét, a harmóniát, a szeretet, melyre annyira vágyunk.

Örülök, hogy személyesen ismerhettem, hogy közelében sütkérezhettem szeretetében. Isten áldja emlékét!

Szvorák Katalin

Kossuth-díjas énekművész

Minden művészet egy varázslat

(Interjú Szvorák Katalin Kossuth-díjas énekművésszel) Játszottál már a Héttorony Fesztivál valamelyik helyszínén? Mi volt a benyomásod a szervezésről, az épületről, a közönség fogadtatásáról?

Csak szépet és jót mondhatok, mint a Héttorony Fesztivál visszatérő vendége. A szervezés, a csodás helyszínek és a közönség egy hosszú szuper-latívuszos jelzőhalmazt érdemel. Mennyire ismered Makovecz Imre munkásságát? Mit tudsz az életművéről, mennyire tartod korszerűnek az alkotásait és szellemiségét? Van számodra valamilyen különleges üzenete a művészetének?

A Sevillai Expon, az általa megálmodott templom indította el bennem a Makovecz imádatomat, mely az idő múlásával csak mélyül és beigazolódik, hogy mindaz, amit vallott, egyre inkább időszzerű, korszakalkotó és a jövőnek kikerülhetetlen útmutató. Ha már muzsikáltál általa tervezett épületen, hogyan éreztél magad, milyen hatással volt rád a belső tér? Megfelelő volt az akusztikája?

Minden alkalommal meghatódtam, amikor a Makovecz féle szentélyekben énekelhettem. Mindig egy olyan emberi melegség vett körül ebben környezetben, ahol a zene együtt szárnyalhatott Makovecz alkotásával. Minden művészet egy varázslat, az építészet ugyanilyen. Makovecz építményei olyan harmóniát kölcsönöznek, ahol az ég és föld összhangban van, mint ahogy a dal felcsendülésekor harmónia születik. Az ő művészetében is benne van a lelkünk, a lélegzetünk, az egész testünk és az ő építészete szervesen része a természetnek: az ornamentikái, formái, azok mind a természet és gyökereink üzenetei. A mi gyökereink, az ősi gyökerek, a hagyományaink tovább élnek, hisz kelet nyugat kapuja vagyunk mi magyarok, és ezt mindig is éreztük. Nagyon megragadt bennem egy emlék-kép. A Sevillai Expon volt egy tölggyfa üvegfüdém alatt. A gyökérzet, teljes fa valóságában, a sötétség, a fény összeköttetése a föld alatti világ az égi világgal, ez a mi életünket is jelképezi a születéstől a halálig. Fontosnak tartod, hogy a határon túli magyarsághoz is eljussanak a honi népzene és világzene kiemelkedő teljesítményei?

Egykori határon túliként nagyon fontosnak érzem az anyaország figyelő-segítő kezét. Ennek a legfontosabb, legérzékenyebb része a kulturális kapocs. Ebben kulcsszerepe van a népzenei és világzenei "héttornyos" jelenségeknek, hiszen ezek erősítik talán legmarkánsabban az édes anyanyelvhez való ragaszkodást. Milyen műsort hozol/hoztok a fesztiválra? Mondj néhány szót a produkcióról.

A helyszín adta a koncertem tartalmi üzenetét, így a Teremtés dicsérete című előadással készülök. A műsorban felcsendülnek a legősibb hitet szolgáló népdalaink, legszebb himnuszaink, zsoltáraink és imádságaink. A magyar nyelvű egyházi ének valójában hungaricum, mert ebbe a műfajba egyedülálló módon épültek be a magyar népi motívumok, dallamok. A koncert második részében hét felekezet énekkincséből válogatok. Római katolikus, görög katolikus, református, evangélikus, unitárius, baptista és zsidó énekek csendülnek fel, egymást kiegészítve, az ökumenét és Isten dicsőségét hirdetve. Saját jellegzetes dallamvilágukkal éreztetik, hogy milyen parányi az ember az őt körülvevő természethez képest. Az énekek olyan művészi köntöst kapnak, hogy képesek üzenetet közvetíteni az egyre jobban profanizálódó világ polgárainak is. A zenei aláfestést Szabó Dániel izgalmas és érzékeny kortárszenére hangolt cimbalomjátéka kíséri. Min dolgozol/dolgoztok most? Mik a közelebbi és távolabbi terveitek? Számítalak van, de csak a megvalósulás után szeretnék róluk beszélni. Melyek voltak pályád fontosabb állomásai, kiemelkedő sikerei?

A siker szót nem különösebben kedvelem, nálam kissé más a jelentése. Ezek java pályámon kívüli sikerek, örömei. Mégis a pályámat illetően már az önmagában siker, hogy menedzserek és önmenedzselés nélkül se felejtettek el teljesen

negyven év után. Az is jóleső érzés, hogy 38 önálló tematikus, nagyrészt saját kiadású lemezzel ajándékoztam meg magam és hallgatóságomat. A díjaim mindig jólesően megleptek és leginkább a gyermekkorom színhelyének, a Losonc melletti Pinc falu díszpolgárságának örültem. Hogyan vélekedsz a népzene mai szerepéről, mit gondolsz a népzenei feldolgozásokról? A világzene elnevezés mit takar valójában? Mik lehetnek a változás irányai? Könnyűzene vagy súlyos zene, szórakoztatás és/vagy nevelés?

A népzene is állandó változáson megy keresztül, ahogyan a körülöttünk lévő világ is. A letűkröződés lényeges és az a fontos, hogy mindig a minőségi értékek öröklődjenek tovább. A népzenei feldolgozások helyén valók, hiszen mindenki a saját lelki világát, egyéniségét villantja meg benne. Az alapkritérium a minőség és a gyökerek alapos ismerete. A világzenét elfogadom, hiszen a zene egy önálló nyelv, ami ráadásul olyan univerzális, hogy, aki azt használja, élvezzi annak nem feltétlenül kell nyelveket ismernie, hogy azt élvezze. Annyi félék vagyunk a zenének is többféle funkciója lehet. Legyen nevelő, szórakoztató, könnyű, de súlyos is. Amilyen az életünk. A népzene funkcióváltásáról: mit szolgált szerinted régen és milyen szerepet tölthet be ma?

A mai egyre lélektelenebb világban óriási szerepe volna a népzenenek, benne az éneklésnek, hiszen ez a zene közösségteremtő, boldogító és nemesíti lelket és közben az anyanyelv mellett a zenei anyanyelvet is erősíti bennünk. Általa jobban magunkra ismerünk. Mi a véleményed a népzeneoktatásról, az utánpótlás neveléséről? Hogyan lehet megszerettetni a kisgyerekekkel a népzene, néptáncot ebben a tabletes, okostelefonos világban?

Egykoron természetesen tanult bele a gyermek a szülők, nagyszülők hagyományába. Sajnos a mai világban mindez kisse művi úton próbáljuk továbbadni. Évtizedekig tanítottam, ahol az órámon nem neveltem, de cselekedeteimmel próbáltam példát adni, mutatni, hátha növendékeim kész lénye-lelke nem lázad ellene és befogadja azt. Énekesi tevékenységem inkább lelkek gyógyítása, istápolása volt, melyre mostani szeretetehes világunkban nagy szükség van. Szerencsésnek érzem magam, hisz nekem a tanítás is öröm volt, a dalolás is az, s ha ezt át tudtam adni növendékeimnek, az igazán csodás érzés. Úgy gondolom, nekünk zenészerető, zeneértő gyermekeket kell elsősorban nevelnünk, akik nem „karrierista versenyllovak”, hanem érzékeny ember-palánták, akik az élet minden területén képesek a tudást hasznosítani és tovább is adni. A dalolás lelki kitárulkozás, ahol felszínre kerülnek a lelki gátak, törések. Az éneklés ezt is oldja, segíti. Tehát óriási a zene, azon belül is a népdal szerepe. Zenei anyanyelvünket kötelességünk megismerni és ápolni. Kodály szavaival: „mit üzen nekünk ez a zene? Azt, hogy addig élünk, míg nem feledjük, kik vagyunk”. A zene képes relaxálni, kikapcsolni, lenyugtatni. A sokszor fáradt, túlterhelt gyerekeknek ez igazi lelki „pirula” azon túl, hogy remek önkifejező, önfejlesztő, közösségteremtő és nem utolsósorban örömszerző tevékenység is. Az ének, a zene és a testnevelés a legjobb gyógyír egy egészséges generáció felcseperedéséhez. Optimista vagyok, mert egyre többen lesznek elkötelezett hívei lelkünk tükrének, a magyar népzenenek.

Kiss Ferenc (Héttorony, Fesztiválújság)

-----  
A Héttorony Fesztivál gálája is az online térbe költözik (ORIGO, 2020.11.17. 16:58)

Nyolc éve indult útjára a Héttorony Fesztivál, amelyet minden év novemberében tartanak. Célja a kezdetek óta nem változott: minél több emberhez eljuttatni a nép- és világzene legértékesebb produkcióit, valamint ráirányítani a figyelmet a zene és az építészet szerves kapcsolatára. Sok más rendezvényhez hasonlóan, a járványügyi helyzet miatt ezt sem tudják a tervezett módon megtartani a szervezők. A programsorozatot online módon teszik elérhetővé. A koronavírus-járvány miatt az idei, sorban a kilencedik Héttorony Fesztivált nem tudják a tervezett, hagyományos módon megtartani a szervezők. Azaz a különböző helyszíneken közönség nélkül, online módon mennek le a vándorfesztivál programjai. A nyolc éve indult fesztivál célja pontosan ugyanaz, mint volt az induláskor: minél több emberhez eljuttatni a nép- és világzene legértékesebb produkcióit, valamint ráirányítani a figyelmet a zene és az építészet szerves kapcsolatára. A koncertek mellett Makovecz Imre életművét és annak hatásait bemutató kiállítások, szakmai beszélgetések szokták várni a közönséget, határon innen és túl egyaránt. Nemsokára nyitja virtuális kapuit a fesztivál az online térben! November 19-én 19 órától és 20-án 20 órától ennyi koncertet lehet megnézni a hettoronyfesztival.hu weboldalon! Várunk mindenkit a képernyők/monitorok elé az összes idei fellépővel: Lovász Irén, Saint Ephraim Male Choir - Szent Efrém Férfikar Szvorák Katalin Palya Bea Márta Sebestyén Dresch Mihály DALINDA Romengo TRIOLINA Folk Bazseva Zenekar Dûvő Zenekar Kubinyi Júlia népdalénekes Petrás Mária.

lásd. bővebben : <https://hettoronyfesztival.hu/>

-----  
Herczku Ágnes kitüntetése a Jean Monnet emlékéremmel

- A laudáció: Szvorák Katalin

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves vendégek, kedves Ági! Rendhagyó, de egyben igen kedves feladatnak próbálok eleget tenni, amikor életem első laudációjának megírására és felolvasására kerül sor. Eddig engem laudáltak, s most kisse feszengek ebben az új szerepben, mégis öröm és megtiszteltetés számomra olyan valakiről szólni, Herczku Ágiról, aki több évtizedes művészi pályája során mindig tudott izgalmas meglepetésekkel szolgálni. Ennek a sokoldalú és széles érdeklődésű leánynak a családjában természetes volt a zene szeretete. Édesanyja a Bodrog Táncegyüttesben táncolt, de kapott jócskán a népi hagyományokból erdélyi származású nagyanyjától. Sok útravalóval puttonyában már hét éves kora óta tanult zenét, majd következett a jazz-balett és a néptánc. Sárospatak fontos állomás volt, hogy később eljusson az "értől az óceánig". A kedves középiskolás diáklány itt kezdett a népzenevel ismerkedni, közben autodidakta módon énekelni tanult. A Miskolci Egyetemen történelem-tanári diplomát szerzett, miközben a tánc is jelen volt a mindennapjaiban. De ezzel még nem elégedett meg, Budapesten elvégezte a Táncművészeti Főiskola moderntánc pedagógia szakát is, ezzel is tágítva táncismereteinek a határait. Táncművésznek készült, s 1997-ben felvételt nyert a Honvéd Együttes tánckarába. Nos, innen kezdődik a mi személyes ismeretségünk. Jómagam már 83-tól tagja voltam az együttesnek, mint magánénekes. Nos 1997-ben, most már lassan népmesésen mondhatom, hogy

réges-régen Illés Lajos feldolgozásaiban Válaszúton címmel egy régi lemezemen Ági is közreműködött. A Honvéd stúdiójában az egyik dalban Ági nagy lelkesen csújjogatott a többi táncos lánnyal együtt. Azóta sok víz folyt le a Dunán, és Ági nem maradt meg a kaptafájánál. Hamarosan énekesi szerepben is debütált, nyolc éven át a Hegedős és Fonó Zenekar tagja 1998-tól, majd két éven át a Szalonna és bandája énekes. 2002-től a Magyar Állami Népi Együttes szólistája. Hihetetlen affinitása a különböző műfajok iránt rendkívül gyorsan a magyar ethno-kortárs énekes mezőny csúcsára emelte. Köztudott, hogy számtalan produkcióban, formációban láthattuk, hallhattuk, különböző műfajokban varázsolta el eredeti hangjával hallgatóságát, s temérdek lemez köthető hozzá. A népzene mellett a világzene, a pop, a jazz, de a klasszikus és régi zene világában is megmutatta talentumát. Az autentikus zenét játszókkal mellett különböző műfaj ismert, jeles zenészeivel is pódiumra lépett, többek között: Bornai Tiborral, Borbély Mihállyal, Dj Palotaival, Vasvári Pállal, Bodrogi Évával és természetesen Nikola Parovval, akivel a 99-es Naplegenda című produkció megszületése óta folyamatosan együtt munkálkodik, jelenleg is a Nikola Parov Quartet énekes. Legfrissebb formációja a Herczku Ági és a Banda, aki mögött zeneszerzőként, zenekarvezetőként, producerként és multiinstrumentalistaként szintén Nikola Parov áll, aki mellel Ági kedves férje.

Rengeteg díjjal ismerték el tehetségét. Ezeket még felsorolni is hosszadalmas lenne. Úgyszintén hatalmas adathalmazként hatna, ha felsorolnám mindazt a számos kiemelt produkciót, koreográfiát, szerkesztést és egyéb tevékenységét, ezért csupán csodálatomat fejezem ki keresetlen szavaimmal.

Ági légiyes személyében egy igen céltudatos, kitaró, jó kiállású, remek megjelenésű, színpadra termett leányt ismertem meg, aki körül mindig izzott a levegő. Nyitott lélekre vall, hogy fontos volt neki nemcsak a magyar népi kultúrában való elmélyülés, de Agócs Gergellyel cigány és ruszin folklórt is gyűjtött, s a balkáni zene sem ismeretlen előtte. Bartók Béla eszméje, a népek testvérré válása az ő vezérfonala is. A megértéshez, - szeretethez - egymás kölcsönös tisztelete, megismerése kell, hiszen azt szeretjük, amit ismerünk. Az ismeretlentől félünk, az agressziót szül. A magunk jobb megismeréséhez más kultúrák ismerete is kell, ezáltal mi is gazdagodunk - vallja Herczku Ági. Illyés Gyula szavaival "e térség népeinek egy a tűzhelyük." Lelki rokonomnak érzem Ágit e téren, mert szívemből szól, s jóleső érzés, hogy a fiatalabb generációból is van énekes, aki szívén viseli közös sorsunkat itt a Kárpát-medencében, s azon is túl. Kinek szintén az a fontos, ami szomszédjainkkal összeköt, s nem az, ami elválaszt. Történelmi múltunk, s jelenünk nemcsak a magyar testvéreinkkel közös, de az itt élő nemzetiségek is alakították sorsunkat, életünket. A szavak szintjén sok az acsarkodás, a dal viszont abból a mélységből tör fel, ahol egyek vagyunk: születésben, halálban, szerelemben, ünnepekben. Aki saját kultúráját tiszteli, becsüli, az a másét se tudja gyűlölni. A megbékélés nem lehet illúziókergetés írtam egykoron. A "hungaricus" embertípust a nyelvi és kulturális sokszínűsége többfelé is köthette, hiszen még száz éve Temesváron, Kassán, Aradon vagy Pozsonyban 3-4 nyelven "rúgták a labdát". Ez a nyitottság, sokszínűség szűnt meg a Monarchia szétesésével, s mára már fehér hollónak számít a többnyelvű, több kultúrához kötődő embertípus. Mindez hatványozottan igaz a Kárpát-medence népeire. Számomra az "új idők új dalai" a globalizációval szemben a lokalitást - a közép-európaiság gondolatát hirdetik, melyet a szomszéd ill. velünk együtt élő népekkel közösen kell megteremteni, újjáéleszteni. Ennek a hagyománya adott itt a Kárpát-medencében, adott népünk - népeink tehetségében, csak újra fel kell fedezni ezeket és megfelelő mederbe kell egységesíteni erőinket. Csak saját hangunk lehet önmagunk leghitelesebb interpretátora, nem mindegy, mit közvetítünk, az énekelt dallam mindig hívebben idézi a lelket, ezért hamarabb is kapcsol össze másik lélekkel, légyen az bármilyen nemzethez tartozó. Ezért is óriási a művészek felelőssége, hiszen művészetükkel emberibbé, nemesebbé, nyitottabbá, befogadóbbá válunk. Áginnak is köszönet mindazért, amit évtizedes pályája során nap-mint nap a művészet nyelvén hitet tesz összetartozásunk mellett. Szívvel gratulálok az elismeréséhez, s kívánom, sok-sok megvalósítandó álma teljesüljön. Légyen az tánc, ének, koreográfia, rendezői, szerkesztői munka, vagy egyéb izgalmas kihívás.

-----  
Szakadt lelkek foltozója

Tóth-Páll Miklós Bánffy Miklós és Ezüsthényő-díjas színművész, az Ady Endre Társaság elnöke és csapata tizennégy alkalommal ajándékozott meg bennünket a Magyar Kultúra Hete rendezvénysorozattal. Ennek köszönhetjük, hogy Szvorák Katalin Kossuth-díjas énekes 2020. január 24-én harmadik alkalommal lépett fel Szatmárnémetiben. Évekkel ez előtti első vendégszereplése másfél órás késéssel valósulhatott meg, ami mindnyájunkban szégyenteljes emléket hagyott. A hangverseny előtt a Dinu Lipatti Filharmónia biztonsági őre önvédelmi gázzal fújta be a termet, így akart megvédeni bennünket a felvidéki származású művésznő fellépésétől. A terem kiszellőztetésének és a közönség kitartóságának köszönhetően mégis megtarthatták az előadást. A következő alkalommal Kudlik Júliával már a Szakszervezetek Művelődési Házában nem volt gáz, de volt nagy siker és sok taps.

2020. január 23-án Nagyváradon, a Városi Színházban Dalüzenet című összeállításával lépett fel Szvorák Katalin. Másnap Szatmárnémetiben a Közép-európai életérzés c. koncertjével szerepelt. Nem lehet tudni, hogy a címösszetételben szereplő „európai” szó tekintélye, vagy a biztonsági őr leváltása volt az oka, de ezúttal nem volt önvédelmi gáz, és a művésznő fellépése nagy sikert aratott. Kísérői: Cserta Balázs (jazz-szaxofon, népi fúvós hangszerek) és Szabó Dániel cimbalomművész volt.

Szvorák Katalin hét témakörből állította össze műsorát: I. Elvágódás-hazagondolás, II. Havas tavasz, III. A Teremtés dicsérete, IV. Stafírung, V. Huszita vándordallamok, VI. Határmezsgyén, VII. Esti dal. Az összeállítás alaposabb vizsgálatából azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a Monarchiára emlékeztető életérzéseket kavart fel az összeállítás. Ez elsősorban azzal a gyűlölethiánnyal volt észlelhető ezen az estén, ami Trianon óta még erőteljesebben jelen van a Kárpát-medence népeinek érzelmvilágában. Észre kellett vennünk, ezen az estén sem az önvédelmi gáz, sem a gyűlölet nem volt jelen a Dinu Lipatti Filharmónia termében. Szvorák Katalin megmutatta, hogy ebben a különböző népek kultúrájával színezett világban a gyűlölet nem győzhet.

A művészek már megtették az első lépéseket azzal, hogy egymásra hatottak, és megjelentek a kultúrák közötti vándordallamok. Ez a terület a népzene, az előadóművész számára még sok lehetőséget rejt. Bartók példájára - mint szerkesztő és mint előadóművész - éppen Szvorák Katalin tette meg az első lépéseket ezen az úton. Felcsillantak a szemek, amikor ugyanaz a dallam jelent meg lengyel, magyar, szlovák nyelven. A Zöld erdőben, sík mezőben sétál egy madár c. népdalt a nagykállói rabbi bevette az izraelita egyházi énekek körébe. A magyar- chasid példához hasonló vándordallamokat hozott a művésznő.

Visszaemlékezve gyermekkorára írja a falusiakról a művésznő: „Együtt éltek a szó szoros értelmében Istenükkel.” Milyen nagy és mégis milyen egységes ez a Kárpát-medence! Lieb József kanonok szülőfalujáról, Kaplonyról, így fogalmaz: „Nem volt kettős életünk, külön vallásos és külön profán. A szakrális áthatott minden cselekedetünket.”

Itt most A Teremtés dicsérete című részről időzünk el, mert ha szabad kiemelni egyet a hét dalcsoorból ennek a megtisztító ereje, könnyekkel mosta tisztára a hallgatóság lelkét és szemeit. Nézzük a dalokat, amelyek kiváltották az említett katarzist: Ki, mint Isten az eget (görögkatolikus fényének), Mérhetetlen Úr (Assisi Szent Ferenc Naphimnusza), Mint a szép híves patak (42. zsoltár), Járibon (Szeferd asztali ének), Amilyen magasan van az ég (103. zsoltár), Csillagoknak teremtője (evangélikus ének).

Hogyan tette tisztába lelkeinket Szvorák Katalin? Nem száguldott és nem vágatott keresztbe-hosszába a színpadon. Füst, vetített kép és más cirkuszi kellék nélkül egyszerűen jelen volt Cserta Balázssal és Szabó Dániellel, meg a hangszerekkel. A nézők kegyének eléréséért sem összekacsintás nem volt, sem trükköket nem dobtak be a művészek. Szvorák Katalin egyszerűen jelen volt, elegánsan, mégis egyszerűen, karakteresen, de feltűnési trükkök nélkül. Nem szerepelni akart, nem önmagát akarta megkedveltetni. Ő vallott, de úgy, hogy hagyta életre kelni a dalokat. Közhelyesen az mondják, lélektől lélekig szállt a dal. „A dalolás lelki kitárulkozás” vallja a művésznő is. Akik a teremben voltak ezen az estén, megérthették és megtapasztalhatták az idézett mondat valódi üzenetét, milyen az, amikor a dal lélektől lelkekhez száll. És még annál is tovább „Hangjából árad a szépség, mely hallható bizonyítéka annak, hogy Földhöz is Éghez is tartozunk...” írja Schmitt Pál. Igen, mondjuk ki, a hit jelenlétéről van szó! Ezt nem lehet eljátszani, nem lehet bemutatni, de lehet olyan őszinteséggel megélni, hogy leomoljanak a falak, a gátak, az előítéletek és akkor a lelkek szabadok lesznek a befogadásra.

Tiszta, világos, érthető és értelmezett szövegének lést kaptunk. Mintha erre külön hangsúlyt fektetne a művész, annak ellenére, hogy Ő dalolni ment fel a színpadra. A dalnak kettős csápjai vannak a hallgató irányába: értelmi és érzelmi üzenete. „az embernek, mint örök értelemkeresőnek, spirituális igénye is van a hitre. A hit vigasz, mint ahogy a dal is az!” vallja az énekesnő Simon Erikának A dal vándora c. interjújában.

Szvorák Katalinnak írott levelében Orbán Viktor Babits Mihályt hívja segítségül „... a művész annyira szereti ezt a világot, amelynek lényege a változás (...), hogy sohasem elég neki; nem elég amennyit az Isten csinált, folytatni akarja.” Igen, ezen a januári estén, a Nemzeti Összetartozás Évében, Szvorák Katalin folytatta az isteni küldetést: „Szakadt lelket foltozni, foltozni! / tört szíveket drótozni, drótozni!” jött hozzánk.

Az előadás utáni ünnepségből úgy tűnt, nem kis hatékonysággal gyógyította lelkeinket.

Csirák Csaba

<https://muvelodes.net/szinpad/szakadt-lelkek-foltozoja>

Negyven éve szállt fel Farkas Bertalan az űrbe (riport részlet)- Mit jelentett az Ön számára, hogy magyar jutott fel a világűrbe? emlékszik-e rá, hogyan értesült Farkas Bertalan repüléséről?

Az emberiséget mindig izgatta a repülés vágya. Gyermekként jómagam is gyakran kémleltem, figyeltem az eget, fürkésztem a csillagokat arra gondolva, vajon hogy lehetne közelebb férközni hozzájuk, s az milyen érzés lehet? Gyakran feküdtem hátra a végtelen mező sarkában és figyeltem a közeli repülőtéren felszálló gépeit. Magam is pilótának képzeltem magam. Máskor Daidalos és Ikaros költözött lelkembe, vasárnaponként a templomban pedig anyaként szárnyaltam. Mindez az Ipoly mellett történt egykoron, abban az apró háromszáz lelkes felvidéki faluban Pincen, ahol óvoda nélküli szabad életet éltem. Sokszor álomban jött elő a repülés öröme, szárnyakat növesztve - ha nem is a világűrbe -, de városok, falvak fölött röpködtem. Érdekes volna ezt egyszer egy álomfejtővel kielemezni... Egyébként 1980. május 26-án, amikor Farkas Bertalan Valerij Kubaszovval magyar idő szerint 20 óra 20 perckor a Szozuz -36 űrhajó fedélzetén elindult a világűrbe már másodéves egyetemi hallgató voltam az ELTE BTK magyar-könyvtár szakán, mint csehszlovákiai ösztöndíjas. Természetesen izgatottan figyeltem az eseményeket, hiszen egy határon túlinak az anyaország mindig példaképül szolgált, s ekkor az egész világ figyelme Magyarországra vetült. Akkor még televíziót is néztem, így nyomon lehetett követni az eseményeket. Az külön kedves gesztus volt, hogy a nyolc napos űrbéli utazás során a TV maci és Farkas Bertalan kislányának piros-fehér-zöld ruhás babája vele volt, s az egyik este ő olvasta fel az esti mesét a gyerekeknek. Számomra ez feledhetetlen. Jóleső érzés volt magyarnak lenni akkor, az embert nemzeti büszkeséggel töltötte el az a tény, hogy ezzel az űrutazással Magyarország bűvös hetedikként lépett ki a világűrbe. - hogyan emlékszik vissza 1980-as önmagára, mivel foglalkozott akkoriban éppen?

Számomra is emlékezetesre sikeredett az 1980-as év, hiszen Pozsgay Imrétől akkor vehettem át a Parlamentben a megtisztelő Népművészet Ifjú Mestere címet. Ez egy csehszlovák állampolgárnak, egy vidéki-felvidéki, palóc-magyarnak óriási érzelmi töltetett adott. A felcsendülő Himnusz hangjainál a könnyeimmel küszködtem. Ugyanebben az évben indult el az országos Röpkül páva népdalverseny, ami a következő évben meghozta számomra az első díjat és meghatározta egész későbbi életem. - mit jelentett ez a határon túli magyar közösség számára, egyáltalán mennyire volt téma? erősítette-e a nemzeti összetartozás érzését?

Nekünk az anyaországon kívül rekedteknek, mindig nagyon fontos volt, mi történik az anyaországban, vigyázó szemünket nem Párizsra és Prágára vetettük, de Magyarországra! Egy erős ország - mind erkölcsileg, mind gazdaságilag-

,nemzeti összetartó erővel bírt ,s ez hatványozottan igaz a mai időkre is. Az anyaországra mindenkor fel kell néznünk, mert a legfontosabb összetartó-, megtartó erőt ő adja, egyfajta "magyarság-gravitációt" közvetít.- találkozott-e valaha Farkas Bertalannal? akár igen, akár nem: milyen személyes benyomásai alakultak ki róla?

Személyesen nem volt szerencsém találkozni vele, bár akár meg is történhetett, hisz 1983-tól 2005-ig a Honvéd Együttes magánénekese voltam, sokat énekeltem a repülősöknek, megtapasztalva azt,hogy a legintelligensebb hallgatóságom volt .Farkas Bertalan számomra egy nagyon kedves, szimpatikus ember, akit a hírnév nem tudott megszállítani. Isten éltesse Őt még sokáig!

Szvorák Katalin

Kossuth-díjas énekművész

(Draveczki-Ury Ádám: - részlet egy hamarosan megjelenő riportkönyvből)

ezentúl:

<https://misszio.lutheran.hu/radio/interjuk/1924-szeretettel-es-hittel>